

EFANE SENDİKACILAR: İSMET DEMİR

Aydınlık Gazetesi, 27 Ekim 2018

Yıldırım Koç

İstanbul'daki üçüncü havalimanı inşaatında çalışan 40 bine yakın işçi, kısa bir süre önce, iş kazalarına ve kötü çalışma ve yaşama koşullarına tepki göstererek eyleme geçti. Bu işkolunda örgütlü ve toplu sözleşme yapmaya yetkili tek sendika, Türk-İş'e bağlı Yol-İş'tir. Temmuz 2018 istatistiklerine göre, inşaat işkolunda 1,8 milyon işçi çalışıyordu. Bu işçilerden 53 bini Yol-İş'e üyeydi. Yol-İş üyelerinin toplam inşaat işçileri içindeki payı yalnızca yüzde 2,94 düzeyindeydi. İnşaat işçilerinin yüzde 97'sinden fazlası örgütsüzdü.

İnşaat işçilerinin kitlesel eyleminden haberdar olunca, aklıma hemen inşaat işçilerinin efsanevi önderi İsmet Demir geldi. Genç ve hatta orta yaşlı kuşaklar İsmet Demir'i tanımaz. Ancak eğer Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihiyle ilgileniyorsanız, onun efsanevi bir işçi önderi, daha doğrusu, inşaat işçilerinin efsanevi önderi olduğunu bilirsiniz.

İNŞAAT İŞÇİSİ GİBİ SENDİKACI

İsmet Demir 15 Mart 1979 günü, yakalandığı hastalıktan kurtulamayarak, bu dünyadan ayrıldı. 1925 yılında doğmuştu. Zorlu ve özverili mücadelelerle dolu yaşamı 54 yaşındayken sonuçlandı.

Ben ne yazık ki İsmet Demir'le tanışamadım. Ancak onun hakkında çok öykü dinledim. Özellikle 1974 yılında İskenderun Demir Çelik Fabrikası'nın inşaatı sırasında 10 binden fazla inşaat işçisini nasıl eyleme götürdüğünü basından hayranlıkla izlemiştim.

İsmet Demir o yılların herhangi bir inşaat işçisi gibiydi; onlar gibi yaşardı. O yıllarda inşaat şantiyelerinde şimdiki gibi yatakhaneler, yemekhaneler, servis araçları yoktu. Hatta inşaat işçisi yorganını omzuna alır, kendi bölgesinden amele çavuşlarının kontrolü altında bir şantiyeye kapağı atardı. Çoğu yarı köylüydü. Okuma yazma bilen inşaat işçisi çok azdı. İnşaatlar, işçiliğe ilk kez adımını atan veya başka sektörlerde çalışırken işten çıkarılıp, yeni bir iş bulana kadar geçici olarak çalışanların bulunduğu yerlerdi.

İsmet Demir, bu işçilerin dilini konuşurdu. İnşaat işçileri de İsmet Demir'e inanırlar ve güvenirlerdi. Bu yıllarda inşaat işkolunda bir efsane sendikacılar vardı, bir de patron uşağı olarak bilinenler. İsmet Demir'in arkadaşı Fukara Tahir de efsane isimlerden biriydi.

Ne kadar doğru bilmiyorum, çok içtiğini anlatırlardı. İçmediğinde çok sessiz sakin biriymiş; içtiğinde ise müthiş bir hatip olur, binlerce işçiyi arkasından sürükleyebilirmiş. Günahı anlatanın boynuna.

İŞÇİ SATMADI

Namuslu bir sendikacıydı. İnşaat işkolunda işçi satma uygulaması bir dönem çok yaygındı. İsmet Demir, bırakın işçi satmayı, işçinin örgütlenmesi ve insanca yaşama ve çalışma koşullarına kavuşabilmesi için kendini feda eden bir sendikacıydı. Öyle lacivertleri çekip, lüks bir arabaya kurulup, pavyonlarda işçi parası yiyen biri hiçbir zaman olmadı. Son derece mütevazı bir yaşantısı vardı; hatta yoksuldu. Halbuki istese, özellikle inşaat işkolunda o dönemdeki pislere bulaşsa, hanlar hamamlar yaptırarak rüşvetler alabilirdi.

YÖNETTİĞİ ÖNEMLİ EYLEMLER

Yönettiği ünlü direnişleri sayayım:

Amerikan Lumnus Şirketi'ne karşı Ambarlı Termik Santralı grevi (1965)

İtalyan-Fransız Joint Venture Entropose-Techint Şirketi'ne karşı Pipe-Line Boru Hattı grevi (1966)

İspanyol Dragodos Y.Construcciones Şirketi'ne karşı Kadıncık Barajı grevi (1967)

Amerikan Foster Wheeler Şirketi'ne karşı İzmit Petro Kimya tesisleri inşaatı grev ve direnişleri (1968)

Amerikan Badger Şirketi ve Kozanođlu-Çavuşoğlu Şirketi'ne karşı rafineri yapım işçileri grevi (1970)

1974 İskenderun Demir Çelik inşaatı direniş

Ölümünde verilen ilanlardaki resme bakıyorum; 54 yaşında o kadar yıpranmış gözüküyor ki.

Nur içinde yatsın. Anısı ve mücadelesi, sendikacılığa heveslenenlere yol gösterebilir. Saygıyla anıyorum.